

Sygn. akt *I ACa 170/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSA Piotr Górecki

Sędziowie: SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga (spr)

SSA Jacek Nowicki

Protokolant: st.sekr. Izabela Kyc

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. C.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...) G.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 9 listopada 2015 r. sygn. akt I C 4/14

1. oddała apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;
3. przyznaje od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Zielonej Górze) radcy prawnemu T. G. 17.712 zł brutto tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu apelacyjnym z urzędu.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Piotr Górecki Jacek Nowicki

Sygn. akt I ACa 170/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 9 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalił powództwo P. C. przeciwko Skarbowi Państwa (...) G., (...) w (...), (...) i (...) o zapłatę 300.000 zł i orzekł o kosztach postępowania w oparciu o następujące ustalenia faktycznie i prawne.

Na podstawie decyzji (...) ds. (...) w Z. z 27 stycznia 2003 r. wobec powoda został orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności o charakterze trwałym. Niepełnosprawność powstała przed 16 rokiem życia. Powód cierpi na padaczkę iekooporną i pozostaje pod stałą opieką lekarza.

23 października 2009 r. powód został ukarany w postępowaniu mandatowym mandatem karnym 200 zł za zakłócanie spoczynku nocnego tj, za wykroczenie z art. 51 k.w. Pouczony o prawie odmowy przyjęcia mandatu, mandat przyjął. Mandat ten został opłacony 19 grudnia 2009 r. W treści operacji podano serię i numer mandatu oraz PESEL ukaranego. Przelew dokonano na pocztie. Jako wpłacający widniał powód.

26 stycznia 2010 r. w mieszkaniu powoda w G. przy (...) doszło do interwencji policji w związku ze zgłoszeniem A. U. dotyczącym zakłócania spoczynku nocnego przez powoda i K. M. - jego matkę. Gdy funkcjonariusze dotarli na miejsce usłyszeli krzyki kobiety i skierowali się na interwencję pod wskazany adres. W jej trakcie powód i jego matka za zakłócanie spokoju zostali ukarani mandatami karnymi w wysokości 200 zł, których nie przyjęli. Wobec tego funkcjonariusze sporządzili wniosek o ukaranie powoda do sądu. Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy Wydział IV Karny w G. w wyroku z 14 czerwca 2011 r. w sprawie sygn. akt (...), uniewinnił powoda od popełnienia zarzucanego mu czynu tj. zakłócania krzykiem i uderzaniem rękoma w ścianę spoczynku nocnego A. U..

13 kwietnia 2010 r. został sporządzony przez funkcjonariuszy policji wniosek do sądu o ukaranie powoda za to, że 1 kwietnia 2010 r. krzykiem zakłócił spokój H. L., a w trakcie interwencji odmówił legitymującym go funkcjonariuszom policji podania swoich danych osobowych. Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy Wydział IV Karny w G. w wyroku z 16 grudnia 2010 r. w sprawie sygn. akt (...), uniewinnił powoda od popełnienia tego czynu.

Od lutego 2010 r. do czerwca 2011 r. powód wielokrotnie składa! Zawiadomienia

i popełnieniu przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w G. przestępstwa z art. 231 § 1

k.k. polegającego na przekroczeniu uprawnień podczas przeprowadzanych czynności służbowych wobec niego od października 2009 do 2011 r. W wyniku tych zawiadomień P. prowadziła szereg postępowań w sprawach (...), (...), (...), (...), (...). W ich toku nie stwierdzono przekroczenia przez funkcjonariuszy uprawnień bądź niedopełnienia przez nich obowiązków, wobec czego prokuratorzy ww. Prokuratury w postanowieniach z 24 marca 2010 r. w sprawie (...), z 25 czerwca 2010 r. w sprawie (...), z 30 listopada 2010 r. w sprawie (...), z 30 czerwca 2011 r. w sprawie (...), z 29 lipca 2012 r. w sprawie (...) odmówili wszczęcia śledztwa wobec braku podstaw do stwierdzenia, że zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Powód zaskarżył te postanowienia, jednak Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy Wydział Karny w G. w postanowieniach z 7 października 2010 r. w sprawie (...), z 30 marca 2011 r. w sprawie (...), z 21 listopada 2013 r. w sprawie (...) utrzymał je w mocy. Sąd podzielił stanowisko prokuratorów i nie dopatrzył się zaniedbań po stronie funkcjonariuszy.

Od lutego 2009 r. do sierpnia 2011 r. powód zgłaszał też zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa znęcania się fizycznego i psychicznego nad nim od 2000 r. do sierpnia 2011 r. przez B. M. i K. M. tj. o przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i art. 207 § 3 k.k. Zawiadomienia te były każdorazowo przyjmowane. W sprawach (...) podejmowano przewidziane prawnie działania w zakresie postępowania sprawdzającego i przygotowawczego, jednak w żadnym z wypadków nie potwierdzono stawianych przez powoda zarzutów. Wobec tego w postanowieniach z 24 marca 2009 r. w sprawie (...), z 21 września 2009 r. w sprawie (...), z 16 maja 2011 r. w sprawie (...), z 8 sierpnia 2011 r. w sprawie (...), z 20 września 2011 r. w sprawie (...) odmówiono wszczęcia śledztwa. Z kolei w postanowieniu z 31 grudnia 2009 r. w sprawie (...), (...) umorzył dochodzenie. Powód zaskarżył postanowienie z 8 sierpnia 2011 r., jednak Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim zamiejscowy Wydział K. w G. w postanowieniu z 1 grudnia 2011 r. utrzymał je w mocy wskazując, że prokurator słusznie nie dopatrzył się znamion czynu zabronionego. Powód nie pozostaje bowiem w stosunku zależności z B. M..

Powód jako wolontariusz podejmował na rzecz Z. O., B. Z., W. A., A. B. (1), i W. F. różnego rodzaju czynności. Od około 5 lat utrzymuje bliższe kontakty z Z. O. i jego partnerką B. Z., którym pomaga załatwiać sprawy urzędowe i nie tylko. Napisał Z. O. m.in. odwołanie od decyzji urzędu skarbowego. Za świadczoną pomoc nie pobierał od Z. (...) żadnych pieniędzy. Z kolei na rzecz W. A. powód przygotował pozew do sądu o eksmisję jego małżonki z mieszkania należącego do W. A. i skutkiem tych działań było orzeczenie przez Sąd eksmisji. Za tą pomoc W. A. przekazał powodowi 50 zł. Natomiast A. B. (1) poznał powoda w swoim miejscu zamieszkania tj. G., gdy powód poszukiwał nowych klientów.

Powód zobowiązał się do załatwienia dofinansowania z (...) na remont łazienki i wyjazd chorej żony A. B. (1) do kliniki w W.. W tym celu A. B. (1) przekazał powodowi dwukrotnie kwoty po 150 zł, na dojazdy i ubezpieczenie oraz inne wydatki. Mimo otrzymania zapłaty powód nie załatwił żadnej z tych spraw. Powód ogłaszał się również w gazecie. W wyniku tego poznał J. i K. małżonków F. oraz ich syna W. F., którzy zgłosili się do niego w związku z tym, że ich syn choruje na porażenie mózgowie, tak samo jak powód. Spotkali się około 10 razy, w tym czasie 2-3 razy powód pomógł zamówić K. F. środki czystości przez internet. Nie pobierał za to pieniędzy, raz tylko otrzymał 20 zł na taksówkę. Powód skarżył się Z. O., B. Z., W. A., J. i K. małż. F. na swoje relacje z matką i jej konkubentem B. M.. Powód oskarżał ich o fizyczne i psychiczne znęcanie się nad nim. Powód skarżył się, również na to, że nie może nigdzie chodzić, robić tego czego chce, na brak wolności, że jest cały czas pod kontrolą i nie może się swobodnie wypowiadać. Znajomy powoda A. P., gdy był u niego w domu wyczuwał napięcie między nim a jego matką. Powód pomagał również K. S., ponieważ uważał, że jest ona wykorzystywana przez inne osoby, a jej stan zdrowia nie pozwala na samodzielną egzystencję. W momencie gdy K. S. oskarżyła powoda o kradzież oraz o to, że jej nie pomaga, powód po tym jak ustalił numery telefonów do dzieci K. S. skontaktował się z nimi i ustalił termin spotkania. W trakcie spotkania poinformował że jest jej opiekunem oraz o tym, że K. S. jest wykorzystywana przez inne osoby. Na tym spotkanie się zakończyło.

27 czerwca 2013 r. P. w toku prowadzonego postępowania w sprawie Ds. 357/13 z zawiadomienia powoda o popełnieniu przestępstwa przekroczenia uprawnień przez K. w G. i funkcjonariuszy (...)w G., wydał postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa. Postanowieniem z 21 listopada 2013 r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy Wydział K. w G. utrzymał w mocy to postanowienie. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że zaskarżone postanowienie znajduje pełne oparcie w dokonanej ocenie całokształtu materiału dowodowego.

W czerwcu 2013 r. K. S. zawiadomiła P. o przestępstwie popełnionym na jej szkodę przez powoda. Wobec tego zawiadomienia Komisariat Policji w G. wszczął postępowanie przygotowawcze w sprawie doprowadzenia K. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie nie mniejszej niż 3,000 zł przez powoda. W toku prowadzonego postępowania Z. O., B. Z., W. A., A. B. (1), K. F., S. S., i A. B. (2) byli wzywani na komisariat policji w G. w charakterze świadków. W toku postępowania dotyczącego oszustwa na szkodę K. S. prowadzonego pod sygn. akt (...), P. wydał 19 lipca 2013 r. postanowienie, w którym zażądał od powoda wydania rzeczy w postaci wszelkich dokumentów na nazwisko K. S. oraz wszelkich zleceń rachunków itp. dokumentów, a w razie odmowy wydania, zarządził dokonanie przeszukania pomieszczeń mieszkalnych i gospodarczych. Czynności te zlecono funkcjonariuszom Komisariatu Policji w G.. Powód zaskarżył to postanowienie. Postanowieniem z 21 listopada 2013 r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy Wydział Karny w G. utrzymał je w mocy. Funkcjonariusze K. w G. dokonali przeszukania mieszkania powoda i zatrzymania dokumentów oraz komputera powoda. Powód zaskarżył te czynności. Asesor P.w wydanym przez siebie postanowieniu z 18 grudnia 2013 r. w sprawie (...) odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez ustalonego P., który w toku postępowania (...) wydał postanowienie o żądaniu wydania rzeczy od powoda i przeszukaniu jego mieszkania oraz przestępstwa przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza Komisariatu Policji w G.. Postanowieniem z 8 maja 2014 r. Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy Wydział K. w G. w sprawie (...) utrzymał w mocy to postanowienie. W pisemnych motywach Sąd wskazał, że funkcjonariusz KP w G. jak i prokurator dokonali jedynie takich czynności, do których byli upoważnieni na mocy ustawy i działali w granicach określonych przez przepisy prawa. W styczniu 2014 r. powód złożył zawiadomienie do P.o popełnieniu przez prokuratorów P. przestępstwa przekroczenia uprawnień poprzez wszczęcie i prowadzenie przeciwko niemu postępowania karnego. Następnie złożył jeszcze 5 kolejnych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa niedopełnienia obowiązków i nieudzielenia mu pomocy prawnej przez prokuratorów P.. Postanowieniem z 28 kwietnia 2014 r. w sprawie Ds. 194/14 asesor Prokuratury Rejonowej we Wschowie w sprawie przetoczenia uprawnień przez prokuratorów P.funkcjonariuszy Komisariatu Policji w G. to jest o czyn z art. 231 § 1 k.k. i inne odmówił wszczęcia śledztwa, argumentując to tym, że czyny, o których zawiadomił powód, nie zawierają znamion czynu zabronionego. Jednocześnie wskazał, że prokurator jak i policja mają nie tylko prawo ale wręcz obowiązek wszcząć postępowanie przygotowawcze w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Ostatecznie dochodzenie w sprawie (...) zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko powodowi. Zarzucono mu popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i innych. Obecnie toczy się

postępowanie karne przed Sądem Rejonowym w Krośnie Odrzańskim. Powód podejmował w nim czynności mające na celu odroczenie rozpraw np. poprzez składanie wniosków o zmianę obrońcy.

Powód w toczącym się postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Krośnie Odrzańskim-Zamiejscowy IV Wydział Karny w G. w sprawie (...) z oskarżenia prywatnego przeciwko B. M. (ojczymowi powoda), zawarł 3 września 2014 r. ugodę z oskarżonym, na mocy której oskarżony zobowiązał się zapłacić na rzecz powoda 2.000 zł. Jednocześnie strony ugody oświadczyły że wyczerpuje ona roszczenia powoda jako oskarżyciela prywatnego w stosunku do oskarżonego o czyn z art. 216 § 1 k.k.

W ocenie Sądu I instancji, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powód nie wykazał w żaden sposób by działania pozwanego Skarbu Państwa były bezprawne, ani też tego by w ich wyniku doznał szkody. Przede wszystkim powód przypisywał duże znaczenie ustaleniu bezprawności działania prokuratury i funkcjonariuszy policji w szeregu czynności podejmowanych przez te podmioty m.in. sporządzaniu wniosków do sądu o ukaranie powoda, odmowie wszczęcia postępowań mimo składanych przez niego zawiadomień w szczególności dotyczących fizycznego i psychicznego znęcania się nad nim przez matkę i jej konkubenta oraz prowadzenia wobec niego postępowania karnego i wydania w jego toku postanowienia o przeszukaniu jego mieszkania i zatrzymaniu dokumentów.

Dla stwierdzenia, że działania pozwanego były bezprawne, konieczne jest ustalenie, że podjęte wobec powoda czynności oraz orzeczenia procesowe, były niezgodne z przepisami prawa, w szczególności postępowania karnego. Nie ulega wątpliwości, że z inicjatywy powoda były wszczynane postępowania w sprawach o fizyczne i psychiczne znęcanie się nad nim oraz w przedmiocie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy policji, w których to były podejmowane określone czynności sprawdzające. Nie dały one jednak podstaw do wniesienia do sądu aktu oskarżenia. Na tej podstawie prokuratorzy zarówno P.jak i P.wydawali postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa bądź dochodzenia, które następnie były utrzymywane w mocy przez Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim. Bezskuteczność wnoszonych przez powoda zażaleń wskazuje na bezpodstawność podnoszonych przez niego zarzutów, a tym samym pozbawia działania tych organów przymiotu bezprawności. Nie można też uznać, że sporządzenie wniosków o ukaranie, a następnie uniewinnienie powoda od zarzucanych mu czynów przesądza o bezprawności wszczęcia postępowania wykroczeniowego.

Odnosząc się natomiast do stawianych przez powoda zarzutów dotyczących prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie (...) i wniesienia przeciwko powodowi aktu oskarżenia w tej sprawie należy jedynie zaznaczyć, że zostało ono wszczęte w wyniku zawiadomienia złożonego przez K. S.. Organy ścigania mają nie tylko prawo lecz również obowiązek wszczęcia postępowania i prowadzenia postępowania przygotowawczego wówczas gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. W toku prowadzonego postępowania mogą zatem podejmować wszelkie prawem przewidziane czynności procesowe mające na celu wyjaśnienie okoliczności sprawy. Nadto podejmowane przez powoda działania przed sądem karnym w tej sprawie, mające na celu odraczanie kolejnych rozpraw poprzez składanie wniosków o zmianę obrońcy bądź odroczenie rozprawy, nie mogą być aprobowane. Powód nie wykazał też, by powołani w sprawie karnej świadkowie tj. Z. O., B. Z., W. A., A. B. (1), K. F., S. S., i A. B. (2) będący jednocześnie świadkami w niniejszej sprawie byli nakłaniani do składania fałszywych zeznań obciążających go. Wszyscy powołani przez powoda świadkowie zaprzeczyli, by takie zdarzenie miało miejsce.

Zdaniem Sądu I instancji, w okolicznościach sprawy nie zaistniały też podstawy do przypisania pozwanym odpowiedzialności z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. Powód podnosił, że ciągły stres spowodowany nękaniami go przez funkcjonariuszy policji oraz brakiem reakcji na jego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa powodował u niego nasilenie się objawów epilepsji i wystąpienie stanów lękowych i depresyjnych. Jednak powód nie przedstawił na tą okoliczność żadnych dowodów, a z przedłożonej przez niego dokumentacji medycznej wynika tylko że cierpi na padaczkę lekooporną i jest niepełnosprawny. Nie udowodnił on zatem by doszło u niego do pogorszenia się jego stanu zdrowia i tym samym powstania szkody. Niewątpliwie podejmowane przez funkcjonariuszy policji jak i prokuratorów czynności oraz decyzje procesowe wiązały się z pewnym dyskomfortem psychicznym oraz uciążliwościami, niemniej jednak nie ma podstaw do przyznania powodowi zadośćuczynienia ani odszkodowania. Nawet jeśli przyjąć, że powód doznał krzywdy, to była ona nieznaczna i nie wpływała w żaden sposób na stan

zdrowia psychicznego powoda, a co za tym idzie brak podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia. Co ważne, powód ma bardzo emocjonalną osobowość, co można wywnioskować z zeznań B. Z. i Z. O.. Ta okoliczność jednak nie może wpływać na odpowiedzialność odszkodowawczą strony pozwanej za zbyt silne przeżywanie przez niego samego faktu podejmowanych przez pozwanego czynności. W tej sytuacji nie znajdują zastosowania przesłanki określone w art. 417 k.c., ponieważ powód nie wykazał szkody.

Nie można też uznać, by działania strony pozwanej naruszały zasady współżycia społecznego. Powód wielokrotnie składał zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa fizycznego i psychicznego znęcania się przez jego matkę oraz jej konkubenta, jednak, żadne z nich nie zostało potwierdzone. Słuchani w sprawie świadkowie nie potwierdzili by do takiej przemocy dochodziło, a wszelką wiedzę na ten temat posiadali wyłącznie od powoda. Nie ulega wątpliwości, że między powodem a B. M. oraz matką dochodziło wielokrotnie do kłótni, co potwierdzają świadkowie, lecz nigdy nie zaobserwowali oni stosowania przemocy wobec powoda. W tych okolicznościach nie sposób uznać, by odmowa wszczęcia śledztwa w sprawie znęcania się stanowiła naruszenia zasad współżycia społecznego. Także okoliczność, że powód zawarł ugodę z B. M. nie świadczy jeszcze o stosowaniu przez niego przemocy wobec powoda.

Z tych względów powództwo podlegało oddaleniu. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył powód zarzucając naruszenie przepisów postępowania w granicach:

- art. 217 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. przez pominięcie wniosku dowodowego powoda w postaci wniosków o przeprowadzenie opinii biegłego neurologa i psychiatryczno-psychologicznej, o przesłanie dokumentacji medycznej powoda przez (...) Przychodnię (...) w celu ustalenia czy w wyniku działań organów pozwanego doszło do ich negatywnego wpływu na zdrowie powoda i o przekazanie przez K.w K. wykazu interwencji przeprowadzanych w miejscu zamieszkania;

- art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. i w związku z art. 5 k.c. przez uznanie, że w sprawie nie znajdzie zastosowanie art. 102 k.p.c., w konsekwencji obciążenie powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego na rzecz Skarbu Państwa;

oraz naruszenie przepisów prawa materialnego to jest:

- art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. przez uznanie, że powód nie wykazał, że doznał krzywdę w wyniku działania i zaniechania pozwanego, pomimo oddalenia przez Sąd wszystkich wniosków dowodowych mających na celu wykazanie istnienia takiej krzywdy;
- art. 417² k.c. przez uznanie, że w sprawie brak było naruszenia po stronie pozwanego w wykonywaniu obowiązków ustawowych, a tym samym brak było podstaw do zasądzenia stosownego zadośćuczynienia, a także uznaniu, że działanie pozwanego były zgodne z zasadami współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i o zasądzenie na rzecz powoda 300.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, o przeprowadzenie dowodów za wnioskowanych przez powoda, a które zostały oddalone przez Sąd I instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez odstąpienia od obciążania powoda obowiązkiem zapłaty na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa prawnego 7.200 zł. Nadto pełnomocnik powoda wniósł o ustalenie kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym, które nie zostały w całości opłacone przez powoda.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się niezasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i dlatego Sąd Apelacyjny przyjął te ustalenia za własne. Zostały one dokonane w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy w granicach swobodnej oceny dowodów wyznaczonych w art. 233 § 1 k.p.c. i zgodnie z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego. Ocena dowodów dokonana przez Sąd Okręgowy doprowadziła ten Sąd do ustaleń odmiennych, niż oczekiwał powód, ale nie oznacza to jeszcze, że ocena ta lub ustalenia faktyczne są wadliwe. Sam fakt, że powód wyprowadza z materiału dowodowego odmienne ustalenia, nie podważa prawidłowości ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji. Z reguły jest bowiem tak, że prezentowana przez stronę ocena dowodów jest subiektywna i bagatelizuje lub pomija tę część materiału dowodowego, która podważa jej twierdzenia. Waler oceny dowodów dokonanej przez Sąd w ramach art. 233 § 1 k.p.c. jest taki, iż Sąd musi rozważyć cały materiał dowodowy zgromadzony w sprawie. Zadaniu temu Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie sprostał.

Odnosząc się do próby zakwestionowania przez powoda dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zebranego materiału dowodowego pozwany wskazuje, iż zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Z treści tego przepisu wynika, że jego naruszenie jest możliwe jedynie wówczas, gdy sąd nie rozważył materiału sprawy wszechstronnie, nie zaś wtedy, kiedy ocena wiarygodności i mocy dowodów różni się od oceny strony lub jej pełnomocnika. Jak wynika z treści apelacji zarzuty powoda sprowadzają się w istocie do odmiennej oceny materiału dowodowego a nie zaś wszechstronności jego rozważenia. W związku z powyższym podniesione przez powoda zarzuty, w zakresie w jakim wyrażają odmienną od dokonanej przez Sąd oceny stanu faktycznego, nie wskazując przy tym na niewłaściwe ustalenia związane z brakiem wszechstronności rozważenia materiału dowodowego lub sprzeczność z doświadczeniem życiowym należy uznać za bezzasadne.

Sąd I instancji w sposób niewątpliwie zasadny oddalił wnioski powoda o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłych oraz o przesłanie dokumentacji medycznej powoda i wykazu interwencji policji przeprowadzonych wobec powoda. Ich przeprowadzenie było zbędne. Działania jednostek pozwanego Skarbu Państwa znajdowały podstawę w obowiązującym prawie, nie były więc bezprawne. Nie ma podstaw do uznania odpowiedzialności pozwanego i to bez względu na stan zdrowia powoda czy liczbę interwencji policji przeprowadzonych wobec niego. Sąd I instancji poczynił zresztą wyczerpujące ustalenia tak co do stanu zdrowia powoda, jak i liczby i przebiegu interwencji policyjnych wobec jego osoby. Prawidłowo też uznał, że nie można również mówić o naruszeniu dóbr osobistych powoda w związku z działaniami podejmowanymi przez funkcjonariuszy policji oraz prokuratorów, czyli o wystąpieniu szkody na osobie powoda. Nawet jeśliby przyjąć, że powód doznał krzywdy, to była ona nieznaczna i nie wpływała w żaden sposób na stan zdrowia psychicznego powoda, a co za tym idzie, brak podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia nie tylko na podstawie art. 417 k.c., ale i art. 417² k.c. Wobec tego przeprowadzanie wskazanych dowodów nie mogło wpłynąć na rozstrzygnięcie sprawy a spowodowałyby wyłącznie niczym nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu.

Sąd I instancji słusznie uznał, że zgłoszone przez powoda żądanie nie zasługuje na uwzględnienie. Fakty ustalone w sprawie nie dają podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa. Przede wszystkim nie można uznać, że zachowanie pozwanego, na które powoływał się powód (jakikolwiek działanie albo zaniechanie pozwanego) było bezprawne. Powód nie dowiódł też wystąpienia krzywdy pozostającej w normalnym związku przyczynowo-skutkowym pomiędzy działaniem pozwanego a poniesioną przez niego rzekomo szkodą, które to przesłanki rodziłyby odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Przepis art. 417 k.c. zawiera znowelizowaną regulację prawną odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną takim wykonywaniem władzy publicznej, któremu nie można przypisać cechy bezprawności (tzw. szkody legalne). Artykuł (...) k.c. stanowi wyjątkową podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej władzy publicznej, gdyż dotyczy przypadku odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną legalnym wykonywaniem władzy publicznej. Oznacza to konieczność wykładni ścieśniającej tego przepisu. Ma on zastosowanie tylko gdy poza przesłanką szkody i jej związku z działaniami organów władzy publicznej, została zrealizowana dodatkowa przesłanka - szczególne okoliczności przemawiające za

rekompensatą szkody. Powołany przepis uzasadnia rekompensatę jedynie wówczas gdy względy humanitarne, w tym niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne (oczywiście pozostające w związku z działaniem drugiej strony procesu), nakazują zastosowanie tej szczególnej normy. W wyroku Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2012 r. (II CSK 239/12, LEX nr 1293720) stwierdzono, że „dla zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 417 k.c. musi być zachowana tego rodzaju łączność przyczynowo-skutkowa pomiędzy zdarzeniem powodującym szkodę a szkodą, że bez określonego działania funkcjonariusza (choćby w pełni prawidłowego) nie doszłoby do powstania szkody w postaci uszkodzenia ciała czy rozstroju zdrowia.” Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że w przypadku powoda takie okoliczności nie zachodzą. Powoływaną przez niego szkodą na jego osobie jest nasilenie się u niego objawów epilepsji, występowanie stanów lękowych i depresji a także pozostawanie w ciągłej atmosferze strachu i zagrożenia. Kierując się powyższymi kryteriami nie sposób nie zauważyć, że twierdzenia powoda o pogorszeniu się jego zdrowia wskutek zachowania pozwanego polegającego przede wszystkim na licznych interwencjach policji i składaniu wniosków o ukaranie powoda były gołosłowne. Powód nie wskazał kiedy, i w jakich okolicznościach wystąpiły u niego konkretne dolegliwości oraz choroby, na które cierpi, ani też w jakich okolicznościach i przez jakie konkretnie zachowania i których funkcjonariuszy czuł się zagrożony. Powód nie powiązał swojego stanu zdrowia z konkretnym postępowaniem pozwanej jednostki, a z ich ogółem. Samo wystąpienie schorzeń u powoda, który jak sam przyznał jest chory na epilepsję od 16 roku życia i to najprawdopodobniej z powodu bicia i maltretowania go przez konkubenta matki, nie może stanowić podstawy roszczeń o zadośćuczynienie lub o odszkodowanie, niezbędne jest bowiem także wykazanie związku przyczynowego pomiędzy ich wystąpieniem a konkretnym działaniem lub zaniechaniem jednostek organizacyjnych i funkcjonariuszy pozwanego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6 lutego 2014 r. I ACa 1059/13).

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu na rozstrzygnięcie Sądu I instancji w przedmiocie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego należy wskazać, że zastosowany przez Sąd I instancji przepis art. 102 k.p.c. zawiera uprawnienie o charakterze czysto dyskrecyjnym. W orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że kwestia trafności i zasadności skorzystania z tego uprawnienia, co do zasady może być objęta kontrolą sądu wyższego rzędu, niemniej jednak ewentualna zmiana zaskarżonego orzeczenia o kosztach powinna być tylko wyjątkowa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2012 r. sygn. akt IV CZ 69/12). Sąd Apelacyjny nie dopatrył się natomiast w okolicznościach sprawy sytuacji szczególnej i wyjątkowej, wymagającej jego ingerencji. W rozpoznawanej sprawie powód jest stroną przegrywającą proces, a w związku z tym jest zobowiązany do poniesienia jego kosztów. W ocenie Sądu Odwoławczego zastosowanie in casu art. 102 k.p.c. nie było ze wszech miar uzasadnione ani przez wzgląd na specyfikę o naturę niniejszej sprawy, ani usprawiedliwione subiektywne przekonanie pozwanego o zasadności jego stanowiska. Jego trudna sytuacja finansowa sama w sobie nie może być wyłączną podstawą zastosowania art. 102 k.p.c. Tymczasem jest ona jedyną wskazywaną przez powoda okolicznością mającą uzasadniać zastosowanie tego przepisu.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu. Oddalenie apelacji uzasadniało natomiast wnioszek pozwanego o obciążenie strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 i art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanego 10.800 zł, na którą złożyła się należność za udział radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w postępowaniu przez Sąd Apelacyjny w stawce minimalnej przewidzianej dla spraw o zapłatę oraz podanej w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania wobec powoda dobrodziejstwa z art. 102 k.p.c. ze względów wyżej omówionych, jak również z uwagi na to, że powód po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia wyroku, w którym Sąd I instancji w sposób należyty umotywował podstawy rozstrzygnięcia korzystając z pomocy fachowego pełnomocnika, powinien mieć na uwadze to, że ewentualne postępowanie odwoławcze wiąże się z obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.

W pkt. 3 wyroku mając na uwadze § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) Sąd Apelacyjny zasądził od

Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Zielonej Górze) na rzecz radcy prawnego T. G. 17.712 zł brutto tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Piotr Górecki Jacek Nowicki